

119

MINISTRIES

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

De Profet in ballingschap Deel 9: De Ram en de Geitenbok (Daniël 8)

Welkom terug bij onze studie over het boek van Daniël. In ons laatste studie hebben we Daniël hoofdstuk 7 behandeld, waar Daniël een visioen zag van vier beesten, die koninkrijken vertegenwoordigden die zowel over Israël als over de wereld hebben geregeerd. In het visioen nam de Mensenzoon hun heerschappij weg en vestigde Gods eeuwige Koninkrijk.

In deze studie gaan we Daniël hoofdstuk 8 behandelen. In hoofdstuk 8 heeft Daniël nog een visioen waarin hij een tweehoornige ram ziet die de andere beesten domineert en groot wordt. Deze ram wordt vervolgens vertrapt door een één-hoornige geitenbok die uit het westen komt aanvliegt. De geitenbok wordt zelf groot, maar dan wordt zijn hoorn afgebroken en vervangen door vier andere hoorns. Ten slotte groeit er nog een kleine hoorn op die het heiligdom omverwerpt en de waarheid op de grond gooit. Maar een heilige zegt dat na 2.300 avonden en ochtenden het heiligdom zal worden hersteld. Ten slotte krijgt Daniël een uitleg van dit visioen.

Laten we de details gaan onderzoeken, te beginnen bij vers 1.

Daniël 8:1

[In het derde jaar van de regering van koning Belsazar verscheen mij een visioen, te weten aan mij, Daniël, na het visioen dat mij eerst verschenen was.](#)

Daniël ontving zijn visioen uit hoofdstuk 7 in het “eerste jaar van Belsazar” (Daniël 7:1). Dit visioen in hoofdstuk 8 vond dus twee jaar later plaats, in het derde jaar van Belsazar. Tijdens dit visioen was Daniël fysiek aanwezig in Babylon, maar in het visioen ziet hij zichzelf in de stad Susan:

Daniël 8:2

[Ik zag in dat visioen – het gebeurde namelijk toen ik het zag, dat ik in de burcht Susan was, die zich in het gewest Elam bevindt – ik zag nu in dat visioen dat ik bij het Ulaikanaal was.](#)

Susan was de hoofdstad van Perzië (vergl. Esther 1:2). Laten we niet vergeten dat Daniël op dit moment al weet dat Perzië Babylon gaat veroveren. Dat werd hem verteld in hoofdstuk 7. Dus als Daniël zichzelf in Susan ziet, begrijpt hij waarschijnlijk dat dit visioen verwijst naar een periode nadat Perzië aan de macht is gekomen.

Het Ulai-kanaal was een bron van zoet water voor Susan. De historicus Strabo beschouwde het kanaal als een symbool van de extravagante rijkdom van de Perzen. Daniël beschrijft vervolgens hoe de Perzen aan die rijkdom kwamen:

(Strabo, Geographica 15.3.21-22)

Daniël 8:3-4

Ik sloeg mijn ogen op, en ik zag, en zie, er stond een ram voor het kanaal. Hij had twee hoorns. Die twee hoorns waren hoog, maar de ene was hoger dan de andere, en de hoogste kwam het laatst tevoorschijn. Ik zag dat de ram met de hoorns naar het westen stootte, naar het noorden en naar het zuiden. Geen enkel dier kon tegen hem standhouden, en er was niemand die uit zijn macht kon redden. Hij deed naar eigen goeddunken en maakte zich groot.

We weten later in dit hoofdstuk dat deze ram het koninkrijk Perzië voorstelt en dat zijn twee horens twee koningen vertegenwoordigen. Het is niet helemaal duidelijk wie deze koningen zijn, maar het kan zijn dat de kortere hoorn Cyrus vertegenwoordigt, wiens veroveringen het Perzische rijk vormden, en de langere hoorn Darius de Grote, die regeerde ongeveer twaalf jaar nadat Cyrus stierf, en onder wiens heerschappij het rijk het grootst en machtigste werd. De ram stormde "westwaarts en noordwaarts en zuidwaarts", en dat is precies hoe het Perzische rijk zich uitbreidde vanuit het zuidwesten van Iran: ze veroverden de Lydiërs in Turkije in het westen, de Meden in de bergen in het noorden en Babylon in Mesopotamië in het zuiden. Deze drie gebieden komen waarschijnlijk overeen met de "drie ribben" in de bek van de beer uit hoofdstuk 7, die ook Perzië voorstelden (Daniël 7:5). Tweehonderd jaar lang kon niemand de heerschappij van Perzië over de wereld betwisten. Maar toen kregen ze te maken met een man die Alexander heette. We lezen over hem in de volgende paar verzen:

Daniël 8:5-7

Ik bleef opletten – en zie, er kwam een geitenbok aan, vanuit het westen, over heel het aardoppervlak, zonder de aarde aan te raken. De bok had tussen zijn ogen een opvallende hoorn. Hij kwam tot bij de ram met de twee hoorns, die ik had zien staan voor het kanaal, en schoot met zijn grimmige kracht op hem af. Ik zag hoe hij, vlak bij de ram gekomen, zich tegen hem verbitterde, de ram een stoot gaf en zijn beide hoorns brak. In de ram was geen kracht om tegen hem stand te houden. De bok wierp hem tegen de grond en vertrapte hem, en er was niemand die de ram uit zijn macht kon redden.

Verderop in dit hoofdstuk zien we dat deze bok Griekenland vertegenwoordigde (Daniël 8:21). De hoorn tussen de ogen van de geitenbok stelt Alexander de Grote voor, de Macedonische koning die in tien korte jaren al het land veroverde waar Cyrus en Darius ongeveer vijfenzeventig jaar over hadden gedaan om het te verwerven. Hij kwam inderdaad vanuit het westen aangevlogen als de geitenbok in het visioen van Daniël, en vernietigde het Perzische rijk. Maar zijn regering duurde niet lang:

Daniël 8:8

De geitenbok maakte zich uitermate groot. Maar toen hij machtig geworden was, brak de grote hoorn af en in plaats daarvan kwamen er vier opvallende op, overeenkomstig de vier windstreken van de hemel.

Zoals we al zeiden was deze "grote hoorn" Alexander de Grote. Deze hoorn brak toen Alexander plotseling stierf terwijl hij begin dertig was en zijn koninkrijk op zijn sterkst was.

www.britannica.com/biography/Alexander-the-Great

Zijn nieuw veroverde koninkrijk werd verdeeld onder vier van zijn generaals, overeenkomend met de vier hoorns die groeide uit de gebroken hoorn.

-Johannes Walvoord, Daniël, onder redactie van Charles H. Dyer & Philip E. Rawley [Chicago, IL: Moody Publishers, 2012], blz. 228.

Alles aan deze symboliek wijst naar het leven van Alexander, en vrijwel alle geleerden zijn het erover eens dat hij de figuur is die wordt voorgesteld door de grote hoorn (als boven. blz 226-227).

Voordat we verder gaan, willen we opmerken hoe onmogelijk het zou zijn voor Daniël om te bedenken dat dit allemaal zou gebeuren. Wie had gedacht dat Macedonië, een land zo groot als het huidige Griekenland, de hele bekende wereld zou veroveren, en dat degene die deze verovering leidde, zou sterven zonder een erfgenaam en zijn nieuwe koninkrijk zou nalaten aan vier van zijn generaals? Alexander veroverde Perzië pas zo'n tweehonderd jaar na het bewind van Belsazar, dus hoe geleerd men ook was, niemand kon Daniël helpen om dit te voorspellen. Bovendien is deze voorspelling zo specifiek en zo ongewoon dat Daniël het op geen enkele manier per ongeluk had kunnen bedenken. Kortom, geen enkele menselijke inspanning zou deze voorspelling van tevoren hebben kunnen opstellen. Dit is de reden waarom veel moderne geleerden zeggen dat dit helemaal geen voorspelling was. Ze zeggen dat Daniël 8 moet zijn geschreven nadat Alexander Perzië al had veroverd. De auteur moet iemand zijn geweest die honderden jaren na het bewind van Belsazar deed alsof hij Daniël was. Wat zou het anders kunnen zijn? Niemand kan zulke dingen voorspellen, dus welke andere keuze bestaat er?

Deze conclusie gaat er natuurlijk gewoon van uit dat God niet bestaat. Onze keuzes zijn niet beperkt tot Daniël die een gelukkige gok doet, of iemand die zich voordoeft als Daniël en dit overschrijft uit een geschiedenisboek. De andere optie is dat, zoals dit hoofdstuk van Daniël aangeeft, Daniël echt een visioen heeft gehad van God, en dat deze voorspelling daarom zo nauwkeurig was. Hij keek niet door menselijke ogen naar het verleden, maar zag een visioen van de toekomst, door de ogen van God. We hebben deze controversie gedetailleerd behandeld in de eerste studies van deze serie, dus gaan we er nu niet verder op in.

Als we verder gaan met het volgende deel van dit hoofdstuk, moeten we eerst nog wat meer geschiedenis kennen, dus die geschiedenis gaan we nu even behandelen. Nadat het rijk van Alexander in vier delen was opgesplitst, werd één van die delen bekend als het Seleucidische koninkrijk. De hoofdstad van de Seleuciden was de stad Antiochië, in het hedendaagse Turkije, een paar honderd kilometer ten noorden van Israël (www.britannica.com). In 175 v. Chr., ongeveer 150 jaar nadat Alexander stierf, werd een man, genaamd Antiochus Epifanes, koning over de Seleuciden.

Antiochus breidde zijn koninkrijk zuidwaarts uit naar Egypte. In 168 v. Chr., op de terugweg van één van zijn militaire campagnes in Egypte, trok Antiochus Jeruzalem binnen (1 Makkabeeën 1:18-22). Zijn leger plunderde de stad en plunderde de Tempel (1 Makkabeeën 1:23-25). Enkele jaren later keerde zijn leger terug naar Jeruzalem en zei dat ze in vrede waren gekomen, maar ze logen. Toen ze eenmaal de stad binnen mochten, vielen ze opnieuw aan en vestigden ze in Jeruzalem een militaire buitenpost (1 Makkabeeën 1:30-35).

Antiochus wilde een degelijke cultuur en religie in zijn hele koninkrijk, en hij vervolgde de Joden die weigerden om hun religie te veranderen. Hij verbood het houden van de Sjabbat, de besnijdenis en het offeren aan JHWH, en iedereen die deze dingen deed werd ter dood gebracht (1 Makkabeeën 1:42-49). Hij verontreinigde het altaar met onreine offers aan heidense goden, en hij plaatste zelfs een standbeeld van Zeus in de Tempel (1 Makkabeeën 1:57; 2 Makkabeeën 6:2). Na drie jaar van vreselijke vervolging slaagde een groep Joden, die de Makkabeeën worden genoemd, er op wonderbaarlijke wijze in om de Grieken uit de stad te verdrijven en de Tempel te reinigen (1 Makkabeeën 4:25-51). Terwijl dit gebeurde, was Antiochus druk bezig om zijn rijk oostwaarts uit te breiden naar Irak, maar hij werd ziek en stierf kort daarna. We zullen verderop in deze studie nader ingaan op wat Antiochus heeft gedaan, maar om dit verhaal nader te bestuderen, verwijzen we ja naar onze studie "[De Moadiem – Chanoeka](#)".

Nu we de geschiedenis van Antiochus kennen, laten we eens bekijken wat Daniël over hem zegt. Daniël beschrijft Antiochus als een "[kleine hoorn](#)" dat uit één van de vier hoorns van de geitenbok groeide:

Daniël 8:9-11a

[Uit één ervan kwam een kleine hoorn tevoorschijn, die uitzonderlijk groot werd, naar het zuiden toe, naar het oosten toe en naar het Sieraadland toe. Hij werd groot, tot aan het leger van de hemel. Van dat leger, namelijk van de sterren, liet hij er sommige ter aarde vallen en vertrapte ze. Hij maakte zich groot tot aan de Vorst van dat leger.](#)

Het woord "leger" (het Hebreeuwse *tseva*) betekent een leger. De uitdrukking "leger van de hemel" is meestal een verwijzing naar de sterren (Deuteronomium 4:19; Jeremia 33:22; Genesis 15:5). Aangezien de sterren soms werden aanbeden als goden, wordt "leger van de hemel" ook gebruikt als een verwijzing naar deze goden (2 Koningen 21:5; Jesaja 24:21; Deuteronomium 17:3; Zefanja 1:5). Het verwijst soms ook naar engelen (Nehemia 9:6; 2 Kronieken 18:18; Lukas 2:13). In dit geval zou het kunnen verwijzen naar goden. Zoals we eerder vermeldden, wilde Antiochus een degelijke cultuur en religie in zijn koninkrijk vestigen. Bij de uitvoering hiervan verving Antiochus de aanbidding van bepaalde Griekse goden door andere goden.

-W.W. Tarn, *The Greeks in Bactria and India* [Londen: Cambridge University Press, 1922] blz. 191.

Dit zou kunnen verklaren hoe hij een deel van het leger van de hemel ter aarde liet vallen en vertrapte (Daniël 8:10). Als alternatief, als het "leger van de hemel" hier naar de engelen zou verwijzen, dan zou het vertrappen van het leger kunnen verwijzen naar hoe Antiochus erin slaagde om Israël succesvol aan te vallen. Israël zou eigenlijk onder de bescherming van de engelen moeten staan (zie Exodus 14:19; 23:20; 33:2; Numeri 22:32; Psalm 34:7; 35:5-6; 91:11; Daniël 6:22; Zacharia 12:8; Lukas 4:10), dus misschien kunnen de aanvallen van Antiochus worden gezien als het doorbreken van de verdediging van de engelen.

Een andere uitdrukking die hier wordt gebruikt, is de "Vorst van dat leger" (vers 11). In het Hebreeuws is dit *sar hatsava*. Deze uitdrukking betekent de bevelhebber van een leger, en zo wordt de uitdrukking op de meeste andere plaatsen in de Schrift vertaald. We vinden het bijvoorbeeld in Genesis 21:22:

Genesis 21:22

En het gebeurde in die tijd dat Abimelech, met Pichol, **zijn legerbevelhebber**, tegen Abraham zei: God is met u bij alles wat u doet.

(zie ook: Deuteronomium 20:9; Richteren 4:2; 1 Samuël 14:50; 2 Samuël 10:16; 24:2; 1 Koningen 16:16; 2 Koningen 5:1; 2 Koningen 9:5)

Deze "Vorst van dat leger" is dus de commandant van een leger. Welk leger? Het eerder genoemde "leger van de hemel". Dus wie is dan deze hemelse Bevelhebber dan? Wie regeert over het hemelse leger? De Schrift vertelt ons dat het JHWH is:

Jesaja 45:11-12

Zo zegt de HEERE (JHWH), de Heilige van Israël, zijn Formeerder: Zij hebben Mij naar de toekomstige dingen gevraagd, aangaande Mijn kinderen – zou u Mij bevel geven aangaande het werk van Mijn handen? Ik heb de aarde gemaakt en Ik heb de mens daarop geschapen. Ik ben het, Mijn handen hebben de hemel uitgespannen en aan heel zijn **sterrenleger** geef Ik Mijn bevelen.

Dus als de Vorst van het leger - de commandant van het hemelse leger - JHWH is, hoe is Antiochus dan zo "groot (als) tot aan de Vorst van dat leger"? Nou, niet omdat hij echt zo geweldig werd, maar eerder dat hij zichzelf zo geweldig vond. Antiochus noemde zichzelf "Epifanes", wat in het Grieks openbaring of manifestatie betekent. Antiochus beschouwde zichzelf als de manifestatie van God op aarde.

-Josephus, *Antiquities of the Jews* 12.5.5.

Concreet beschouwde hij zichzelf als de manifestatie van de Griekse god Zeus, die het hoofd was van alle andere Griekse goden.

-W.W. Tarn, *The Greeks in Bactria and India* [London: Cambridge University Press, 1922] blz. 191),

Dus, in de geest van Antiochus, was hij de fysieke manifestatie van de commandant, ofwel de vorst, over alle goden. Hij beschouwde zichzelf dan ook heel duidelijk groter dan JHWH, omdat hij Jeruzalem aanviel en de Tempel van JHWH verontreinigde. Terwijl we verder lezen, beschrijft Daniël deze verontreiniging:

Daniël 8:11b-12

Het steeds terugkerende offer werd aan Deze ontnomen en Zijn heilige woning neergeworpen. En het leger werd overgegeven vanwege de afvalligheid tegen het steeds terugkerende offer, en hij wierp de waarheid ter aarde. Hij deed het en het gelukte.

Antiochus verontreinigde de Tempel door er onder meer een afgodsbeeld op te richten, en hij verontreinigde ook het altaar en zorgde ervoor dat het dagelijkse offer ophield. Hij "wierp de waarheid op de grond" door tegen de Israëlieten te liegen, maar ook door hen te verbieden om het Woord van God, wat de waarheid is, te gehoorzamen (Johannes 17:17; Psalm 119:160; 1 Johannes 2:4; Psalm 86:11) . Hij trotseerde JHWH en verhief zich op vrijwel alle mogelijke manieren boven JHWH.

Daniël gaat verder:

Daniël 8:13-14

Toen hoorde ik een heilige spreken, en een heilige zei tegen de Ongenoemde Die sprak: Hoelang zal het visioen van het steeds terugkerende offer en de verwoestende afvalligheid gelden, en hoelang zal zowel het heiligdom als het leger overgegeven worden om vertrapt te worden? Hij zei tegen mij: Tot tweeduizend driehonderd avonden en morgens. Dan zal het heiligdom in rechten hersteld worden.

Bij het bestuderen van hoofdstuk 4 stelden we vast dat de "heiligen", in het boek Daniël, de engelen zijn. Dus deze engelen vertellen Daniël dat het heiligdom "2300 avonden en ochtenden" verontreinigd zou zijn. Als dit een telling van dagen was, dan komt 2300 dagen overeen met ongeveer zes en een half jaar. Het reguliere brandoffer werd echter tweemaal per dag gebracht: eenmaal 's morgens en eenmaal 's avonds (Numeri 28:1-8). Dus als het getal 2.300 het tellen van de offers is in plaats van de dagen, dan zou dat, bij twee offers per dag, het aantal dagen terugbrengen tot 1.150 - ongeveer drie en een kwart jaar. Waarom is dit van belang? Toevallig zorgde Antiochus ervoor dat de dagelijkse offers gedurende drie en een kwart jaar stopten, zoals Josephus optekende:

Antiochus, die Epifanes heette, nam Jeruzalem met geweld in en hield het drie jaar en drie maanden vast, en werd toen door de zonen van Asamoneus het land uitgezet.

-Josephus, Preface to *Wars of the Jews*, Section 7

Josephus vermeldt ook dat Antiochus "uit het land werd gezet", wat een verwijzing is naar het moment waarop de Makkabeeën de Griekse legers versloegen en de Tempel herstelden. Dit zou zijn wanneer het Heiligdom, zoals Daniël zei in vers 14, "in zijn rechten hersteld (zou) worden".

Dus als we de geschiedenis bekijken, lijkt het erop dat Antiochus Epifanes de koning is die wordt vertegenwoordigd door deze kleine hoorn uit Daniël 8. Hij kwam voort uit één van de vier Griekse koninkrijken die Alexander opvolgden, hij werd buitengewoon groot in het zuiden en oosten, en ook in Jeruzalem. Hij verhief zichzelf als de commandant of de vorst van de hemelse legers, hij verbood de aanbidding van andere goden en heeft op een succesvolle manier Israël aangevallen. Hij verontreinigde het Heiligdom en stopte het offeren van 2300 ochtend- en avondoffers. Zijn legers werden na die tijd uit Jeruzalem verdreven, waarbij het Heiligdom in zijn rechten werd hersteld. Het lijkt heel duidelijk dat Daniël dezelfde gebeurtenissen beschrijft die zo'n drie en een halve eeuw later in de boeken van de Makkabeeën werden opgetekend.

Daniël staat op het punt om de uitleg van dit visioen te krijgen, dus we zullen zien of die uitleg overeenkomt met wat we zojuist hebben beschreven.

Daniël 8:15-17

Het gebeurde, toen ik het visioen zag - ik, Daniël - dat ik het probeerde te begrijpen. En zie, er stond iemand voor mij met het uiterlijk als van een man. En ik hoorde een stem van een Mens tussen de oevers van de Ulai. Hij riep en zei: Gabriël, laat hem daar het visioen begrijpen! Hij kwam naast de plaats staan waar ik stond. Toen hij kwam, werd ik door angst overvallen, en ik wierp me met het gezicht ter aarde. Toen zei hij tegen mij: Begrijp, mensenkind, dat het visioen betrekking heeft op de tijd van het einde.

Deze uitdrukking "tijd van het einde" is best interessant, en daarom denken sommigen dat de kleine hoorn niet Antiochus is. Er wordt vaak aangenomen dat deze uitdrukking "het einde van de geschiedenis" betekent, maar het is belangrijk om op te merken dat dit niet de betekenis kan zijn. Daniël profeteerde over de gebeurtenissen die na de "tijd van het einde" zouden plaatsvinden. De geitenbok in hoofdstuk 8, die vier hoorns krijgt, is Griekenland. De kleine hoorn die uit deze geit voortkomt moet een Griekse koning zijn. Verder komt deze geitenbok overeen met de luipaard met vier koppen uit hoofdstuk 7. Die luipaard is pas de derde van de vier beesten; na die luipaard zal er nog een vierde afgodisch koninkrijk ontstaan. We weten dus dat er meer geschiedenis zal volgen na deze gebeurtenissen in hoofdstuk 8, na de gebeurtenissen met betrekking tot de geitenbok en zijn hoorns. Deze "tijd van het einde" kan niet verwijzen naar het einde van de geschiedenis. Dus als de "tijd van het einde" niet het einde van de geschiedenis betekent, wat betekent het dan wel? Waar is dit het "einde" van? Nou, Daniël legt het uit:

Daniël 8:18-19

Terwijl hij met mij sprak, viel ik in een diepe slaap, met mijn gezicht op de grond. Toen raakte hij mij aan en liet mij opstaan op de plaats waar ik gestaan had. En hij zei: Zie, ik laat u weten wat er zal gebeuren aan het einde van deze periode van gramschap, want op de vastgestelde tijd zal het einde er zijn.

Hier lijken we een antwoord op onze vraag te hebben. Dit is de tijd van het "einde van de periode van gramschap". Het Hebreeuwse woord voor "gramschap" is *za'am* (Str. H2194 & 2195), wat *woede of opstandigheid* betekent. De meeste passages die deze term gebruiken verwijzen naar verschillende periodes van oordeel voor verschillende naties, niet naar het einde van de geschiedenis. Toen Jesaja bijvoorbeeld profeteerde over de natie Assyrië, gebruikte hij deze term *za'am*, om te verwijzen naar een tijdelijke periode waarin God de Assyriërs toestond om Israël aan te vallen:

Jesaja 10:5-6

Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap [*za'am*] is een stok in hun hand. Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen als slijk op straat.

Jesaja 10:24-25

Daarom, zo zegt de Heere, de HEERE (JHWH) van de legermachten: Wees niet bevreesd, Mijn volk dat in Sion woont, voor Assyrië, wanneer het u met de staf zal slaan of zijn stok tegen u zal opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed. Want nog een klein moment - en dan is de gramschap [*za'am*] voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.

(Zie ook: Klaagliederen 2:6, Habakuk 3:12, Jeremia 50:25)

(Opmerking: er is één passage, Zefanja 3:8, waarin het woord *za'am* lijkt te worden gebruikt in de context van het einde van de geschiedenis, maar in de meeste passages verwijst het in de geschiedenis duidelijk naar tijdelijke periodes van toorn.)

Dus hier in Daniël lijkt het "einde van de gramschap" te verwijzen naar het einde de periode dat God toestond dat Antiochus toorn en woede zou brengen over Jeruzalem. Het was het einde van de verontreiniging van het Heiligdom en de vervolging van Israël. Het was niet het tijdstip waarop de hele geschiedenis eindigde, maar het was eerder het tijdstip waarop de Makkabeeën de stad en de Tempel terugnamen. Hoewel dit misschien niet zo belangrijk is als het einde van de wereld, is het toch een zeer belangrijke historische gebeurtenis, en daarom wordt het aan Daniël getoond.

Om terug te komen op Daniël 8, de uitleg van de engel gaat verder:

Daniël 8:20-21

De ram met de twee hoorns die u gezien hebt, dat zijn de koningen van Medië en Perzië. En de harige geitenbok is de koning van Griekenland, en de grote hoorn die tussen zijn ogen zat, dat is de eerste koning.

Dit bevestigt wat we zeiden over de verzen 3 en 4: de ram is Medië en Perzië, en de geitenbok is Griekenland onder de heerschappij van de grote hoorn, Alexander. We gaan verder:

Daniël 8:22

En dat die afbraak en er vier voor in de plaats kwamen: vier koninkrijken zullen uit dat volk ontstaan, maar zonder de kracht ervan.

Nogmaals, dit verwijst naar de splitsing in vier richtingen, die na de dood van Alexander plaatsvond in het rijk. Deze vier koninkrijken regeerden niet met de macht van Alexander; de koninkrijken bleven verdeeld en geen van hen regeerde ooit over het hele rijk van Alexander.

Vervolgens krijgt Daniël wat aanvullende details over de kleine hoorn:

Daniël 8:23-25

Aan het einde van hun koningschap, wanneer de afvalligen de maat hebben volgemaakt, zal er een meedogenloze koning opstaan, bedreven in slinkse streken. Zijn kracht zal groot worden, maar niet door eigen kracht. Op wonderlijke wijze zal hij verderf aanrichten, het zal hem gelukken, hij zal het doen. Machtigen zal hij te gronde richten, ook het heilige volk. Door zijn sluwheid zal hij het bedrog onder zijn hand doen slagen. Hij zal zich in zijn hart verheffen. In hun zorgeloze rust zal hij velen te gronde richten. Ja, tegen de Vorst der vorsten zal hij opstaan, maar zonder mensenhand zal hij gebroken worden.

Hier hebben we enkele elementen die we al hebben gezien bij Antiochus. Hij veroorzaakt vreselijke vernietiging, vernietigt de heiligen, is bedrieglijk, is hoogmoedig en verzet zich tegen de Vorst der vorsten. We hebben al deze gebeurtenissen reeds behandeld en gezien hoe ze verbonden zijn met Antiochus. Maar we hebben hier ook enkele nieuwe elementen. Deze passage zegt dat deze koning "bedreven is in slinkse streken". Er staat ook dat hij grote macht zal hebben, maar "niet door eigen kracht". De passage geeft ook aan dat deze koning "gebroken" zal worden, maar zonder mensenhand. Komen deze elementen overeen met Antiochus Epifanes? Nou, eigenlijk wel.

"Bedreven in slinkse streken" kan een woordspeling zijn, waardoor Antiochus wordt gelijkgesteld met koning Salomo. Hoewel hij koning was, hield Antiochus soms rechtszaken waar hij de rechter was in wat lagere rechtszaken – zaken waarbij het logischer zou zijn als een lokale rechter die zou behandelen (Polybius, *The Histories* 26). Dit doet ons denken aan koning Salomo, die soms ook de leiding had over dergelijke zaken (1 Koningen 3:16-28), en Salomo was een koning die "raadsels" kon oplossen (1 Koningen 10:1-3). Salomo had overall antwoorden op, van de problemen van de internationale politiek tot de problemen van de gewone man. Antiochus lijkt zichzelf op dezelfde manier te hebben neergezet. Antiochus was door die reputatie eigenlijk zelf een beetje een raadsel. Hij dronk en speelde muziek met het gewone volk. Hij zou hen ontmoeten op de markt en hun ambachten met hen bespreken. Hij ging met ze om in de openbare baden en bracht ze geschenken. Dit maakte hem tot een intrigerende figuur, maar zorgde er ook voor dat velen "volledig verbaasd" over hem waren (Polybius, *The Histories* 26). Het lijkt dus niet zo moeilijk om Antiochus Epifanes te associëren met slinkse streken.

Hoe zit het met het hebben van grote macht, maar niet door zijn eigen kracht? Nou, Antiochus erfde een koninkrijk dat al machtig was van zijn vader. Hij was niet zoals Nebukadnezar of Cyrus of Alexander, die hun koninkrijken vanuit relatieve onbekendheid uitbreidden tot een wereldomvattend rijk. Antiochus kwam in een gevestigd rijk en hoewel hij zijn macht gebruikte om zijn gebied uit te breiden, begon hij al met een enorme hoeveelheid macht en gebied waarvoor hij niets hoefde te doen.

Dus, hoe zit het met het gebroken worden, maar zonder een menselijke hand? Nou, Antiochus stierf aan een pijnlijke ziekte, slechts een paar jaar na de Makkabische opstand.

(Appian, *The Syrian Wars* 66; 2 Makkabeeën 9:1-6).

Hij was nog maar ongeveer vijftig jaar oud. Dus hij werd niet gedood door mannen in de oorlog, noch stierf hij van ouderdom, maar hij was gebroken, en niet door mensenhanden. Het lijkt erop dat elk kenmerk van deze kleine hoorn vrij gemakkelijk overeenkomt met de kenmerken van Antiochus Epifanes.

In dit hoofdstuk kreeg Daniël dus een visioen waarin Griekenland de Perzen versloeg onder leiding van Alexander de Grote. Het koninkrijk van Alexander werd gesplitst in vier delen. Antiochus Epifanes stond op in één van die delen, vervolgde de Joden, vernietigde de Tempel en beëindigde de offers. De Makkabeeën herstelden de Tempel (het "einde van de gramschap"), en Antiochus stierf een voegtijdige dood. Het visioen van Daniël was verbazingwekkend nauwkeurig, zozeer zelfs dat atheïstische geleerden niet geloven dat het werd opgeschreven voorafgaand aan alle gebeurtenissen die erin worden beschreven. In tegenstelling tot de gebeurtenissen in hoofdstuk 7, lijkt het erop dat alle gebeurtenissen hier in hoofdstuk 8 worden beschreven al hebben plaatsgevonden. Maar in de tijd van Daniël lagen al deze gebeurtenissen nog honderden jaren in de toekomst. Daniël kreeg te horen dat hij dit visioen voor zichzelf moest houden, aangezien het niet relevant was voor de mensen van zijn tijd:

Daniël 8:26-27 (NBV)

Het visioen waarin over de avonden en ochtenden werd gesproken, is waar. En jij, houd dit droomgezicht voor je, want het verwijst naar een verre toekomst. Ik, Daniël was uitgeput en enige dagen ziek. Toen ik hersteld was, diende ik de koning weer. Maar ik was verbijsterd over het droomgezicht en ik begreep het niet.

Hier, aan het einde van het hoofdstuk, hebben we iets heel interessants, iets wat bij geen van de eerdere visioenen van Daniël gebeurde. Daniël schrikt zo van dit visioen dat hij dagenlang ziek wordt. Maar waarom gebeurt dit? Waarom maakt dit visioen hem zo van streek?

Laten we eens gaan kijken naar de situatie waarin Daniël zich bevond. Zoals we hebben vermeld bij de behandeling van hoofdstuk 1, was Daniël in ballingschap vanwege de afgoderij en zonde van vele generaties Israëlieten. Dit is ook de reden waarom de Tempel werd verwoest. Daniël kent de profetieën van Jeremia, die aangeven dat Israël uiteindelijk zal terugkeren naar het beloofde land en dat er weer een Tempel zal worden gebouwd. Daniël heeft het grootste deel van zijn leven gehoopt en gewacht dat dit herstel zou plaatsvinden. Maar dit visioen, dat hij zojuist ontving, geeft aan dat Israël, nadat ze zijn teruggekeerd naar het land, opnieuw zullen worden aangevallen en verslagen - ze zullen een "angstaanjagende vernietiging" tegemoet gaan. Ook zal deze nieuwe Tempel die gebouwd zal worden - verontreinigd worden. Het zal "met voeten getreden" worden. Het herstel waar Daniël zo naar verlangd en voor heeft gebeden, zal op een zekere dag weer vernietigd worden. Hoe demoraliserend zou dat zijn? Hoe afschuwelijk! Daarom is Daniël hier ziek van verdriet; hij begrijpt het niet. Waarom gaan deze vreselijke dingen gebeuren?

We zullen in de komende hoofdstukken ontdekken dat God Daniël niet in deze staat van verdriet en afschuw achterlaat. Hij geeft hem meer informatie, geruststellende informatie, waaruit blijkt dat de terugkeer uit ballingschap en de herbouw van de Tempel niet voor niets zullen zijn; dat alles uiteindelijk Gods doel zal vervullen, en dat doel zal voor het welzijn van zijn volk zijn. Maar dit hoofdstuk eindigt met het feit dat Daniël in de war en geschokt is door wat hij heeft gezien.

Wat Kunnen We Hiervan Leren?

Dus, wat kunnen we leren van dit hoofdstuk? Welke relevantie heeft het voor ons vandaag? Er zijn drie punten die ons opvallen.

Het eerste punt is de nauwkeurigheid van het visioen van Daniël. Dit hoofdstuk heeft laten zien dat Daniël een betrouwbare profeet is. Bedenk dat Daniël nog enkele andere profetieën heeft gekregen die nog niet zijn vervuld. Het feit dat deze profetieën uit hoofdstuk 8 zo nauwkeurig waren, geeft ons vertrouwen in de andere profetieën van Daniël. We kunnen er dus op vertrouwen dat zijn andere profetieën, profetieën over **onze** toekomst, ook accuraat zullen zijn.

Het tweede punt is de waarde van de Tempel. We vinden het misschien vreemd dat God Daniël dit visioen zou geven over een tijd waarin de Tempel wordt verontreinigd en vervolgens wordt hersteld. Dat lijkt voor ons misschien niet belangrijk. Maar het feit dat God het waardevol vond om Daniël hier een heel visioen over te geven, toont aan dat het voor Hem belangrijk is. Het zou voor ons de moeite waard moeten zijn om te begrijpen waarom de Tempel zo belangrijk was voor God en voor Zijn volk. Het uitgebreid onderzoeken van de Tempel valt buiten het bestek van deze studie, maar we raden je aan om daar in een eigen studie naar te gaan kijken. Een ding dat we kunnen noemen is dat wijzelf een soort Tempel zijn voor God:

1 Korinthe 3:16-17

Weet u niet dat u Gods Tempel bent en dat de Geest van God in u woont? Als iemand de Tempel van God te gronde richt, zal God hem te gronde richten, want de Tempel van God is heilig, en deze Tempel bent u.

Als we leren hoe God omgaat met de Tempel, dan leren we ook hoe Hij omgaat met ons. En dat brengt ons bij het derde punt: De benauwdheid van Daniël over wat er met Gods volk zou gaan gebeuren. Toen Daniël hoorde over deze verschrikkelijke dingen die zouden gaan gebeuren tijdens het bewind van Antiochus, werd hij er ziek van. Hoewel God hem vertelde dat de dingen daarna zouden worden hersteld, was Daniël nog steeds bezorgd om hun welzijn en was hij bedroefd om hun lijden. Ook wij moeten zorg en medeleven hebben met degenen die lijden. Messias Jesjoea deed precies hetzelfde na de dood van zijn vriend Lazarus:

Johannes 11:33-36

Toen Jezus (Jesjoea) haar dan zag huilen, en ook de Joden die met haar meekwamen, zag huilen, werd Hij heftig in de geest bewogen en raakte innerlijk in beroering. En Hij zei: Waar hebt u hem gelegd? Zij zeiden tegen Hem: Heere, kom het zien. Jezus (Jesjoea) weende. De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief Hij hem had!

Jesjoea hoefde hier niet om te huilen; Hij stond tenslotte op het punt om Lazarus uit de dood op te wekken. Maar Hij treurde met degenen die rouwden. En Hij geeft ons een voorbeeld van wat we zouden moeten doen. Zoals Paulus zei:

Romeinen 12:15

Verblijd u met hen die blij zijn, en huil met hen die huilen.

Laten we net als Daniël medeleven betonen bij degenen die lijden en beproevingen doormaken.

In de volgende studie in deze serie zullen we hoofdstuk 9 van het boek Daniël onderzoeken. We hopen je daar weer te zien.

We hopen dat je van dit onderwijs hebt genoten. En vergeet niet om alles te onderzoeken.

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

Voor meer informatie of andere studies, verwijzen wij je naar onze website: www.testeverything.net

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: [www.twitter.com/119Ministries#](https://twitter.com/119Ministries#) (USA)